

שימושי
ריבית, מדדים, שערים

ביטוח מנהלים עד 2004 (ב-12 החודשים האחרונים)	תשואת קופות גמל (ב-12 החודשים האחרונים)	ריבית משכנתאות ממוצעת	ריבית פריים	ריבית בנק ישראל
10.84%	8.39%	2.72%	4.75%	3.25%

הוראות המשיכה החדשות של רשות המסים

התחרטתם? שלמו

רשות המסים מארגנת מחדש את כללי משיכת כספי הפיצויים לעובדים שהחליטו לא למשוך את הכספים והתחרטו במועד מאוחר יותר. **כלכליסט** מציג את ההוראות שפורסמו בתחילת מאי ומנסה לעשות סדר בתחום. המסקנות: חלק מהחוסכים צפויים להיפגע, בעיקר יורשים וחוסכים שכספי הפיצויים שלהם מפוזרים ביותר מקופה אחת

קצרים

הבנק הבינלאומי מציע פיקדון זמין

הבנק הבינלאומי מציע פיקדון שקלי לשנה עם אפשרות משיכה מתום שבוע. הריבית על הפיקדון משתנה על בסיס ריבית הפריים, וסכום המינימום להפקדה נקבע ל-10 אלף שקל. כך למשל, לקוח שהפקיד 100 אלף שקל יקבל בתום שנה ריבית שנתי של 2.45%. יש לזכור כי עדיין מדובר בריבית נמוכה יחסית הורשת הפקדה של סכום גבוה יחסית וכי במק"מ לשנה ניתן לקבל כיום ריבית העומדת על למעלה מ-3.5%.

בנק ירושלים במצע פיקדונות ביוון

בבנק ירושלים מציעים מבצע לגיוס פיקדונות ביוון שבבסיסו ההבטחה לריבית גבוהה בתקופה קצרה. המפקדים 25 אלף יורו ומעלה ל-14 חודשים ייהנו מריבית קבועה של 3.25% (ריבית שנתי מתואמת של 2.78%). מדובר בהצעה מעניינת, אך יש לקחת בחשבון כי על הריבית יש לשלם עוד 20% מס. חשוב לברוק את שער הקנייה של היורו האם סכום הקרן מובטח על ידי הבנק.

שאלה עבודה

אני מסעדת. האם אני צריך לנכות מס מטיפים שמגיעים ישירות למלצר?

עורך רני שורדין, שותף במשרד תרומור ושות', משיב: בית המשפט העליון דן בשאלה האם טיפ שניתן למלצר ישירות על ידי הלקוח במסעדה באופן וולונטרי, מבלי שהופנתה ללקוח דרישה לתשלום טיפ, והטיפ לא עבר בקופת המסעדה (אלא רוכז בכוס או כבלי שבשליטת המלצרים), ייחשב כחלק ממשכורתו של המלצר. העליון קבע כי טיפ כזה מהווה חלק מהכנסת המלצר, טיפ המלצר מעברת המלצרות, וזאת אף שאין באפשרותו של המעביד, המסעדה, לנכות מס הכנסה מהכנסתו של המלצר מהטיפ (שכן הכנסה זו לא הגיעה אליו מעולם). התוצאה היא שמסעדה המשלם למלצר שכר מינימום ועודד בגין הכנסה זו את ההפרשות הנדרשות, ומנגד מותר בידי המלצר את ההכנסה מהטיפ שבגינה אינו מנכה מס – פרעל כשורה ובהתאם להוראות הדין.

כמה מס ישלם עובד שפרש

100 אלף ש"ח	המס שישלם מי שבחר למשוך את כספי הפיצויים במועד הפרישה ולא ביצע פריסת מס
15 אלף ש"ח	המס שישלם מי שבחר למשוך את כספי הפיצויים במועד הפרישה וביצע פריסת מס
0 ש"ח	המס שישלם מי שישאיר את כספי הפיצויים או חלקם ויקבלם כקצבה בגיל הפנסיה

הנתונים: עובד שפרש בגיל 60, לאחר 30 שנות עבודה שבהן הרוויח בממוצע 20 אלף שקל בחודש. כספי הפיצויים ומעוקי הפרישה מסתכמים ב-700 אלף שקל

*בהנחה שלפורש אין הכנסות נוספות חייבות במס והפנסיה החדשה שלו, החל מגיל הפרישה, מסתכמת באלפי שקלים בודדים

כללי המשיכה כשחלק מהפיצוי נפרס

בר כבר רדש אישור ממס הכנסה לבצע פריסה ביום הפרישה. **המשמעות המעשית של ההוראה:** אם נעת הפרישה רדש העובד אישור לפריסה למשך ארבע שנים, אף שהיה יכול לקבל אישור למשך שש שנים, ושנה לאחר שפרש מעי בודה הוא מתחרט – תתאפשר לו פריסה רק למשך השנים שנותרו לפי הפריסה המקורית. **השורה התחתונה:** לפחות בחלק המקרים, כבר במועד עיבת עבודה או פרישה שווה לשקול לבצע את הפריסה לפי מספר שנות הפריסה המסמלית, גם אם לא נראה כי יש צורך בכך. זאת כדי להביא בחשבון גם את האפשרות שתיתכן חרטה מרצף קצבה בשנים שלאחר מכן, וכך יהיה ניתן להקטין את תשלומי המס בעת חרטה, אומר גבאי.

3 חרט לא ביקש לבצע פריסה, ובשלב מאוחר יותר הוא פונה לפקיד השומה בבקשה כזו. **ההוראה:** בגין הפיצויים החייבים במס תתאפשר פריסה רק למשך יתרת השנים שלגביהן ניתן היה לבצע פריסה ביום הפרישה. **המשמעות המעשית של ההוראה:** עובד שבעת הפרישה היה יכול למשל לבקש פריסה למשך שש שנים, לאחר שלוש שנים מתחרט ומבקש לבצע משיכה של הכספים, ושנה מאוחר יותר הוא מחליט שהוא רוצה לבצע פריסה על הכספים שמשך – תתאפשר לו פריסה על פיצויים אלו רק למשך השנתיים שנותרו בלבד. **השורה התחתונה:** "בקשה לפריסה במועד מאוחר יותר מקטינה את מספר שנות הפריסה ומגדילה את תשלומי המס על הפיצויים", אומר גבאי.

1 המצב: עובד שמשך את כספי הפיצויים הפטורים ממס בזמן שפרש והשאיר את החלק החייב במס בקופה, אולם מאוחר יותר התחרט והחליט לקבל את יתרת כספי הפיצויים החייבים במס במוזמן. **הוראה:** מי שלא קיבל פטור ממס על פיצויים בעבר, ויכול לקבל פטור מלא עד לתקרה המתרת – 11,650 שקל (נכון לשנת המס 2011), תתאפשר פריסה של תשלום המס רק למשך יתרת השנים שלגביהן ניתן היה לבצע פריסה ביום הפרישה. **המשמעות המעשית של ההוראה:** אם בעת הפרישה העובד היה יכול לבקש, לדוגמה, פריסה למשך שש שנים (ועל כל ארבע שנות תק מגיעה שנת פריסה אחת, ושש שנים לכל היותר), ושלוש שנים לאחר שפרש מעבודה הוא מתחרט ומעוניין למשוך את הפיצויים – תתאפשר לו פריסה בעת החרטה רק למשך שלוש השנים שנותרו. **השורה התחתונה:** "הוראה זו מדי גישה את הצורך בתכנון המס כבר במועד עיבת העבודה או הפרישה ולא לאחריה, שכן חרטה מרצף קצבה מאוחר יותר ופריסה למס פר שנים קטן יותר מגדילות את תשלומי המס על הפיצויים כמעט באופן דאי, מצב שבתכנון נכון היה אפשר להימנע ממנו", אומר גבאי.

2 המצב: עובד שהתחרט והחליט לבקש את יתרת כספי הפיצויים החייבים במס במר זמן, אולם לעומת המקרה הקודם, הפעם מדובר בכספים שהחליט היו פטורים ממס וחלקם חייבים במס. **ההוראה:** תתאפשר פריסה רק למשך יתרת השנים שלגביהן הער

רימונה פרקש ברוך | איור: רחלי שלו

ב1 במאי פרסמה רשות המסים חוזר המנסה להבהיר את כללי תשלום המס בעת משיכת כספי פיצויים. כאשר עובד עובד מקום עבודה ומגיעים לו כספי פיצויים, עומדות בפניו שתי אפשרויות: הראשונה – השארת הכספים בקופה במטרה לקבלם רק בגיל הפרישה כקצבה חודשית. השנייה – לבצע משיכה חרפתמית של סכום הפיצויים ולשלם את המס על הכספים החייבים. עובד שבחר באפשרות הראשונה יכול לאחר תקופה מסוימת להתחרט ולבצע משיכה מלאה או חלקית של כספי הפיצויים. החוזר החדש מנסה לעשות סדר בנוגע לתשלום המס בעת חרטה ולהגדיר את תשלום המס במצבים השונים. **רו"ח אמיר גבאי, מומחה למיסי ופרישה, מסביר:** "עד היום יכולנו לראות חוסר אחידות בכל הקשור לאופן הטיפול בחרטה מרצף קצבה בין פקיד שומה אחד לפקיד שומה אחר, והיה חוסר בהירות בכל הנוגע לאופן חישוב המס במ צבים השונים. במקרים רבים, אופן החישוב היה נתון לשיקול דעתו ולפרשנות של פקיד מס זה או אחר. "אפשר לומר כי מטרת החוזר היא לעשות סדר ולהקל על הגישה ככל שניתן במסגרת הוראות החוק. רוב הכללים המוצגים בחוזר אינם מביאים חידוש של ממש, אלא יותר סוג של הבהרה לפקיד השומה כיצד יש לנהוג בכל מקרה ומקרה ובעיקר ליצור אחידות באופן הטיפול בכל הפניות במקרים של חרטה מרצף קצבה". עם זאת, לרנר, "חלק מהבהרות יצרו תיקון שכתופו של דבר עשוי לפגוע בחוסכים, בעיקר כשמדובר ביורשים ובמי שכספי הפיצויים שלהם נמצאים ביותר מקופה אחת."

גבאי: "עד היום יכולנו לראות חוסר אחידות בטיפול בחרטה מרצף קצבה בין פקיד שומה למשנהו ובמקרים רבים, אופן החישוב היה נתון לפרשנות הפקיד"

תשואת אג"ח גליל 4-3 שנים	תשואת אג"ח שקלית 10 שנים	מק"מ לבידון בעוד שנה	שכר ממוצע ברוטו לשכיר (אפריל 2011)	אינפלציה שנתית (12 חודשים אחרונים)	מדד המחירים לצרכן (מאי 2011)	תשואת קרנות פנסיה חדשות (ב"ב החודשים האחרונים)
1.31%	5.49%	3.53%	8,698 שקל	4.1%	103.6 (0.5%)	11.48%

חרטה חלקית מרצף קצבה

היא שאם התחרטת על שקל אחד בקופה אחת, אתה חייב להתחרט על הכל, אומר גבאי. **השורה התחתונה:** גבאי מותח ביקורת על הוראה זו, שאותה הוא מתאר כלא הגיונית וככזו שעשויה לגרום לנוקם לעובד בעל כמה קופות, מכיוון שיש בה הגבלת עבוד עובדים אלה. "לדעתי, זה יהיה עוול שלא לאשר חרטה חלקית מרצף קצבה ולחייב את העובד לבצע חרטה על כל הפיצויים בכל הקופות לרבות קרן הפנסיה שלו, בייחוד כאשר לפורשים רבים נצברו מאז ינואר 2008 סכומים וניהים ב" קופות לא משלמות קצבה, מעבר לאלו שנצברו בקרן פנסיה ויית' כן שחלקם, בהיסך דעת, ביצעו רצף קצבה על כל הפיצויים בעת שפרשו", אומר גבאי.

המצב: עובד שכספי הפי"צ צויים שלו נצברו בכמה קופות שונות השואר את הכסף פים לרצף קצבה ביום שעזב את העבודה או פרש, ולאחר מכן הוא מתחרט ורוצה לבצע משיבה של חלק מכספי הפיצויים מחלק מה" קופות. **ההוראה:** לפי האמור בחוזר, חרטה מרצף קצבה מחייבת ביצוע התח" שבנות עם פקיד השומה בגין כל הפיצויים שהופקדו על ידי אותו מעביד. **המשמעות המעשית:** מי שיש לו כמה קופות ועשה רצף קצבה על כולן, ולאחר מכן התחרט והחליט שהוא רוצה לעשות רצף קצבה רק על חלק מהן – לא יוכל לעשות זאת. "מקריאה פשוטה של החוזר, ניתן להבין כי לשיטת מס הכנסה, המשמעות המעשית של הוראה זו

חישוב הפטור ממס על כספי הפיצויים במשיכה מאוחרת

מהמשכורת הקובעת לפיצויים או עד לתקרה, כ-11,650 שקל (נכון לשנת המס 2011) – הנמוך מביניהם. **השורה התחתונה:** בהוראה זו אין שינוי ביחס למה שהיה נהוג עד עתה, ובסופו של דבר היא מתיישדת באופן הגיוני עם חוקי המס המקובלים.

למשך את הכספים. **המשמעות המעשית של ההוראה:** כאשר עובד שלא משך בעבר כספי פיצויים פטורים ממס מעוניין לבצע משיכה, המס שיצטרך לשלם יחושב בהתאם לתקרת הפטור. הסכום הפי"צ יוכל לקבל פטור מלא, עד לתקרה, בעת שהתחרט והחליט כן

המצב: עובד שלא משך כספי פיצויים פטורים ממס בעת שעזב מקום עבודה או פרש ומבקש ליהנות מהפטור במועד החריטה. **ההוראה:** מי שלא קיבל פטור על פי"צ צויים בעבר יוכל לקבל פטור מלא, עד לתקרה, בעת שהתחרט והחליט כן

פטירת עובד שבחר ברצף קצבה

על הפיצויים החייבים כמס יהיה שיעור המס השולי של העובד בשנת הפטירה, ולא של הירושים. זאת אף שבפועל, את הכספים יקבלו הירושים במוזמן לאחר שנפטור העובד. עוד מוסיף החוזר כי ניתן יהיה על פי בקשתם של הירושים לבצע פריסה לאחור של החלק החייב במס, כאשר לכל היותר שנת הפריסה האחרונה תהיה שנת הפטירה ושנת הפריסה הראשונה תהיה שנת הפרישה של העובד. **השורה התחתונה:** לדברי גבאי, הוראה זו במקרים רבים בפידוש אינה פועלת לטובת הירושים. "ראשית, חרטה מרצף קצבה בע" קבות פטירה אינה מוסדרת מפור" שות בחוק. שנית, צריך להביא בח" שבין שחרטה מרצף קצבה בעקבות פטירה היא חרטה 'כפריה', ואינה אקט רצוני מצדו של הנישום.

1 המצב: עובד שביצע רצף קצבה ונפטר לפני שהגיע לגיל הזכאות לקצבה, וירושו מבקשים לבידוק אם עומדת בפ" ניהם האפשרות להשאיר את הכ" פים בקופה. **ההוראה:** הירושים יוכלו להשאיר את הכספים בקופת הגמל לקצבה, וזו תשלם לירושים "קצבת שארים" בהתאם לתנאים הקבועים בקופה. **המשמעות המעשית של ההוראה:** הירושים יכולים לקבל קצבת שארים תוך ויתור על משיכת הפיצויים מה" קופה, והכל בכפוף לתנאי הקופה. **השורה התחתונה:** ככלל, בהוראה זו אין משום שינוי ביחס למה שהיה נהוג עד עתה. כאן מרגיש גבאי כי "אפשרות זו מוגבלת רק לגבי מק" רים שבהם העובד הפטור היה עמית פעיל בקרן פנסיה המבוטח בביטוח שארים, והתקיימו כל התנאים לד" כאות לקצבת שארים בעת פטירתו, וממילא יקבלו השארים קצבה שלה הם וכאים על פי תקנת קרן הפנסיה. לעומת זאת, בקופה לא משלמת קצבה" ובביטוח מנהלים מסוג קצבה, אין קצבת שארים לעמית".

2 המצב: ירשים שקרוב מש" פחתם נפטר ובחר להשאיר את כספי הפיצויים בקופה ולעשות רצף קצבה, אולם הם מחליטים למשוך את כספי הפיצויים ככספים חרי"פ. **ההוראה:** הירושים יוכלו לבצע חרטה מרצף הקצבה ולמשוך את הפיצויים כסכום חרי"פ. **המשמעות המעשית:** לפי החוזר, לשיטת מס הכנסה, במקרה של פטירה של העובד הוא כאילו חוזר בו בעצמו מרצף הקצבה ביום הפי"צ. לפיכך, שיעור המס שיהיה עליו

ההוראה מבלבלת, המבוטחים מטורטרים

הבהרה לחברות הביטוח כי החוזר דן בחרטה מרצף קצבה בלבד ולא באישור לרצף קצבה, ובכל מקרה בא להוסיף על החוזר הקודמים ולא לגרוע מהם. נראה כי רשות המסים אכן תוציא הבהרה בנוגע לסוגיה. בסופו של דבר, גם ברשות מסכימים שינסו מקרים שבהם לא חלה על הפורש החובה לה" מציא לחברת הביטוח אישור לרצף קצבה מפקיד שומה.

למשרדי מס הכנסה כל מבוטח אשר פנה אליהן בבקשה לרצף קצבה, מבלי שהיה בידו אישור לכך מפקיד שומה. במקרים אלה, אותן חברות ביטוח פעלו בניגוד לחובתן לאפשר למבוטח לבצע רצף קצבה ללא אישור מפקיד שומה", מסביר גבאי. לדבריו, הוא פנה בעקבות זאת לרו"ח יעקב כהן, מנהל מחלקת קופות גמל ברשות המסים, בבקשה להוציא

את החוזר החדש שלה בתורה רשות המסים לפתח כמשפט: "רצף קצבה יתקיים רק לאחר קבלת אישורה של רשות המסים לבקשה לרצף קצבה". לכאורה מדובר בהוראה כללית שהוציאה הרשות שאין בה חידוש. אולם לדברי גבאי, רווקא הוראה זו כבר הספיקה ליצור בלבול רב בקרב חברות הביטוח. "מאז פרסום החוזר החלו חלק מחברות הביטוח לשלוח

לשיטת מס הכנסה, במקרה של פטירה של העובד, הוא כאילו חוזר בו בעצמו מרצף הקצבה ביום הפטירה

לפיכך, אני לא מוצא סיבה ראויה מרדע שלא להעמיד לירושים חלק פה לבחירה שלפיה יראו בפיצויים המתקבלים במוזמן כתוצאה מהחר" טה הכפיה כהכנסתם של הירושים ולא של הנפטר, ובמסגרת חלופה זו לקבוע כי שיעור המס יהיה שיעור המס השולי של הירושים ולא שי" עור המס השולי של הנפטר".